

Credința și fapta

Foaie duminicală a parohiei "Toma Cozma"

Duminica Vameșului și Fariseului



Grafică realizată de Bogdan Zahariuc

Evangelhia duminicii (Luca 18, 10-14)

10. Doi oameni s-au suit la templu, ca să se roage: unul fariseu și celălalt vameș.
11. Fariseul, stând așa se ruga în sine: Dumnezeu, îți mulțumesc că nu sunt ca ceilalți oameni, răpitori, nedrepti, adulteri, sau ca și acest vameș.
12. Postesc de două ori pe săptămână, dau zeciuială din toate câte câștig.
13. Iar vameșul, departe stând, nu voia nici ochii să-și ridice către cer, ci-și bătea pieptul, zicând. Dumnezeu, fii milostiv mie, păcătosului.
14. Zic vouă că acesta s-a coborât mai îndreptat la casa sa, decât acela. Fiindcă oricine se înalță pe sine se va smeri, iar cel ce se smerește pe sine se va înălța.

Astăzi este Începutul Triodului.

Explicații și semnificații găsiți în pagina 3

Conform adresei nr. 237/18.01.2006, emisă de Cancelaria Sfântului Sinod și a adresei nr. 99/3.02.2006, CONVOCĂM ADUNAREA PAROHIALĂ ELECTORALĂ pentru ziua de DUMINICĂ 19 FEBRUARIE 2006, LA ORA 12.30, DUPĂ SĂVÂRȘIREA SF. LITURGHII pentru alegeri de noi Membri în Consiliu și Comitet la parohia Toma Cozma

Din tâlcuirea evangheliei

- Arhim. Teofil Pârâian -

În vremea aceasta de început de pregătire pentru Sfintele Paști ni se pune în față neputința fariseului care se credea drept și biruința vameșului care se știa păcătos. Cu aceasta începem pregătirea pentru Sfintele Paști, cu asta începem drumul de 70 de zile până la Sfintele Paști și nu trebuie să uităm niciodată gândul acesta că pentru a înțelege pe Domnul Hristos, pentru a înțelege ceva din mărețiile Lui, trebuie să fim smeriți ca El. Când a spălat Domnul Hristos picioarele ucenicilor lui s-a smerit în fața lor și le-a arătat calea smereniei. Sfântul Apostol Petru împotrivindu-se, nelăsându-L pe Domnul Hristos să-i spele picioarele, a vrut să ne arate o cale de mândrie. De fapt el nu era mândru în înțelesul acesta că vroia să se arate mândru, ci era mândru în înțelesul că nu vroia să se lase modelat, să se lase dăltuit de Domnul Hristos. Nu s-a pus la dispoziția Domnului Hristos, nu a zis: «Doamne, fă ce vrei Tu, nu ce vreau eu». Domnul Hristos i-a spus că: „Dacă nu te voi spăla, nu vei avea parte cu Mine”.

De ce nu ai parte cu Mine? Pentru că nu te supui, pentru că nu te smerești, pentru că nu ești asemănător cu Mine, care sunt smerit. Și atunci Sfântul Apostol Petru și-a dat seama de greșeala lui și a zis: „Doamne, nu numai picioarele, ci și mâinile, și capul”. Și apoi a zis Domnul Hristos: *voi mă numiți pe Mine Domn și Învățător și bine ziceți, căci sunt.* Deci ce sunt? Domn și Învățător, Învățător și Domn și trebuie să mă aveți ca învățător și Domn, trebuie să îmi fiți ucenici și să-mi fiți supuși. Și dacă eu v-am spălat picioarele voastre și voi sunteți datori să vă spălați picioarele unii altora. Adică sunteți datori să vă curățiți unul pe altul, sunteți datori să vă smeriți unul în fața celuilalt. În felul acesta se înalță omul pe sine.

O sfântă din Biserica de Apus spunea că smerenia este ascensorul vieții duhovnicești. Așa cum ascensorul te poate duce dintr-o dată sus, tot așa și smerenia te poate duce dintr-o dată sus, cum l-a dus pe vameșul care zicea doar atât „Doamne, milostiv fi mie păcătosul”.

Așa înalță smerenia pe om. Dar ce este smerenia? Știți, iubiți credincioși, ce este smerenia? Ce înseamnă să fim smeriți? Știți? S-ar putea întâmpla să nu știi, căci nici eu nu știu cât ar trebui să știu. Noi vorbim despre smerenie și nu ne-a spus nimeni ce este smerenia. De ce? Știți de ce? Pentru că în Scara Sfântului Ioan Scărarul este scris așa: *Smerenia este un dar fără de nume, pe care îl știe numai cel ce îl are.*

(continuare în pag. a 4-a)

Vremea luptelor duhovnicești și arma smereniei

Trăim într-o lume pragmatică. Prin tot ceea ce fac, oamenii vor să realizeze lucruri concrete. Toate demersurile lor au o noimă și urmăresc o țintă. Pentru a-și atinge ținta, se folosesc de un plan și de mijloace adecvate. Cele afirmate sunt valabile și pe tărâm spiritual. Ținta omului, creat după chipul lui Dumnezeu, este să ajungă la asemănare cu El, să se îndumnezeiască, “să aibă viață din belșug” (Ioan 10, 10), să dobândească fericire netrecătoare.

Din nefericire, omul a căzut. Patimi dezordonate au pus stăpânire pe el. În loc să-L aleagă pe Dumnezeu, care este viața, a ales păcatul, care este moartea. Dar din fericire, Dumnezeu S-a coborât pe pământ, S-a întrupat, S-a făcut frate cu noi pentru a ne da nouă posibilitatea restaurării, posibilitatea mântuirii. Important este să conlucrăm cu harul Său, să punem și noi umărul pentru a ne despătăm, pentru a ne elibera de păcat și a ne uni cu El. La harul care vine de sus trebuie să adăugăm și noi efortul nostru de jos. Dumnezeu trimite ploaia din cer, dar țăranul este chemat să-și lucreze ogrorul.

Tot așa Dumnezeu ne-a arătat și căile pe care să le urmăm pentru a ne îndepărta de păcat. Dar pentru aceasta trebuie să punem și noi toată sânguința, “adăugând la credință fapta bună, la fapta bună cunoștința, la cunoștință înfrânarea, la înfrânare răbdarea, la răbdare evlavie, la evlavie iubirea frățească, la iubirea frățească dragostea (2 Petru 1, 5-7). Spiritualitatea creștină nu face altceva decât să ne prezinte dinamica despătimirii, procesul înaintării creștinului întru Hristos, prin curățirea de patimi și dobândirea virtuților. Acest proces se savârșește într-o anumită ordine. Drumul spre țintă are, teoretic, două mari etape: **ascetica** și **mistica**. Ascetica este preocupată de purificarea de patimi, iar mistica de înaintarea în unirea cu Dumnezeu. Între cele două etape, Sfântul Dionisie Areopagitul mai concepe o fază intermediară, a iluminării.

Ne vom opri doar la prima etapă pentru că, în viața concretă, zbuciumul luptei noastre pentru a scăpa de păcate ne face să trăim intens experiența acestei faze. Dintre toate căile și mijloacele pe care Dumnezeu ni le-a pus la dispoziție, ne propunem să analizăm importanța **smereniei**, prin care omul se liberează de balastul negativ și se usurează de povara păcatului, precum Însuși Domnul o spune: “Tot cel ce se smerește, se va înalța” (Luca 18, 14).

Dar înălțarea e mai mult decât curățire de păcate. Îndată ce omul se curăță de păcat, începe să lucreze harul, care sălășluiește întru el și pe care păcatul nu-l lasă să lucreze. De aceea Apostolul

spune: “Domnul, celor smeriți le dă har” (I Petru 5,5). Smerenia face lucrător harul din om, iar lucrarea harului este felurimea cea bogată a tuturor virtuților. Așa cum mândria este izvorul a toată răutatea, smerenia este izvorul a toată virtutea: pe de o parte, se usucă răul de la izvor, pentru că este potrivnică mândriei, iar pe de alta, fiindcă este prielnică pentru sporirea tuturor virtuților.

Întocmai ca și bogăția pământească, bogăția cea duhovnicească a virtuților este primejduită de vrajmașii cei nevăzuți, diavolii. Se apropie viclenii de lucrătorul virtuții și-i șoptesc: “Mari lucruri faci: postești, te rogi, te nevoiești, faci milostenie, ești mai presus decât ceilalți oameni”. Dacă omul ia aminte și începe să se încreadă în sine, să se înalțe, cade ca fariseul cel drept, dar laudăros, își pierde rodul ostenețelor. Este adevărat că mare lucru face cel ce savârșește binele, pentru că toate faptele bune sunt mari și vrednice de cinste. Dar sunt așa nu pentru că le face omul, ci pentru că sunt roade ale Duhului Sfânt, fără de care nu putem face nimic.

Odată, diavolul îi spune Cuviosului Macarie cel Mare: “Multă silă îmi faci, Macarie și n-am nici o putere asupra ta. Căci iată, orice faci tu, fac și eu: postești tu, dar și eu nu mănânc deloc; tu priveghezi, dar eu nu dorm nicidecum; numai cu un lucru mă biruiești tu”. Și l-a întrebat Macarie care este acel lucru; și i-a răspuns diavolul: “Smerenia ta, din cauza ei nu am nici o putere asupra ta”. Iată deci cât de minunat dar este smerenia: curăță cu ușurință tot păcatul, este prielnică sporirii virtuților, este cămara nefurată a faptelor bune și arma nebiruită împotriva mândriilor diavoli.

Toata viața este o luptă cu duhurile răului, curățire de păcat și împodobire cu virtuți. De aceea întotdeauna, nu numai în post avem trebuință de smerenie. Toată viața Domnului Hristos este o neîntreruptă și negraită smerenie: S-a născut smerit în grajd de vite, a trăit smerit, a murit mai mult decât smerit. De aceea, Sfântul Isaac Sirul a numit smerenia “veșmânt al Dumnezeirii”, ca una cu care Domnul a fost îmbrăcat în toată viața Sa pământească. Cu adevărat, smerenia este cea mai bună cale, pentru că am văzut de câte daruri ne învrednicește.

Dar pe lângă bogăția de daruri arătată mai sus, smerenia mai are încă unul și mai mare. Ni-l arată Mantuitorul când zice: “Invățați de la Mine că sunt blând și smerit cu inima și veți afla odihnă sufletelor voastre” (Matei 11, 29). Viața aceasta pământească este plină de durere și suspin. Domnul însă ne-a încredințat că, aici pe pământ, putem avea odihnă sufletelor noastre și anume prin smerenie.

Începutul înnoirii noastre nu se poate face, deci, altfel, decât prin intrarea în randuială, prin smerenie. De aceea pregătirea o începem cu smerenia, ca să o trăim în această vreme și apoi, cu ea să călătorim de-a lungul întregii vieți, știind că numai călătorind pe cea mai bună cale, vom avea odihnă sufletelor noastre în veacul de acum și în vecii vecilor.

Anca Voicu

Perioada Triodului – răsadul virtuților pentru întreg anul bisericesc

Începând din această duminică am intrat în Perioada Triodului. Pentru a înțelege mai bine importanța Triodului pentru viața creștină, trebuie spus că cel mai important eveniment al creștinătății, Învierea Domnului, are o influență covârșitoare asupra întregii desfășurări a cultului ortodox. Sărbătoarea Sfințelor Paști constituie centrul manifestării liturgice ortodoxe. Ea împarte anul bisericesc în trei mari perioade, reflectate mai ales în rânduiala slujbelor religioase:

- Perioada Triodului
- Perioada Penticostarului
- Perioada Octoiului

Perioada Triodului este perioada pre-pascală și începe de la Duminica Vameșului și a Fariseului și se încheie în Sâmbăta Mare, Sâmbăta Paștilor, în total 10 săptămâni care ne pregătesc și ne angajează la responsabilă analiză și la intensă trăire spirituală peste care se va revărsa în mod benefic mulțimea de daruri și lucrări ale Duhului Sfânt, astfel încât Învierea din morți a Mântuitorului să însemne și învierea noastră din omul cel vechi omorât de păcat: „iar dacă am murit împreună cu Hristos, credem că vom și viețui împreună cu El”(Romani 6, 8).

Cuvântul „Triod” provine din grecescul *triadion*, care se traduce prin “trei ode”, “trei cântări”. Practic, în viața liturgică, numele de „Triod” are două semnificații: perioadă liturgică și carte de cult.

Ca perioadă liturgică, Triodul are menirea de a ne întări credința, de a ne pregăti sufletește pentru Marea Sărbătoare a Învierii Domnului prin intensificarea trăirii religioase și a experiențelor duhovnicești din Postul Mare, fiind un adevărat răsad al virtuților împlinite întru dreaptă credință.

Triodul are o parte pregătitoare pentru Postul Mare, de trei săptămâni al căror conținut liturgic este marcat de cele trei duminici: Duminica Vameșului și a Fariseului, Duminica Fiului Risipitor și Duminica Înfricoșătoarei Judecăți (lăsatul sec de carne). Urmează apoi Duminica Izgonirii lui Adam din Rai

(lăsatul sec de brânză), după care, practic, începe Postul Mare, care va dura până la Slăvitul Praznic al Învierii Domnului, serbat în acest an de către Biserica Ortodoxă în data de 23 aprilie.

Din această perspectivă, perioada Triodului pune accentul pe îndreptare, prezența rugăciunilor de pocăință, precum Rugăciunea Sfântului Efrem Sirul sau Canonul Sfântului Andrei Criteanul, dar și îndemnul la perfecționare duhovnicească vor crește în intensitate, proporțional cu asprimea postului. De asemenea, citirea Psaltirii sporește considerabil în această perioadă. Numai în cadrul slujbelor celor șapte laude săvârșite la mănăstiri, Psaltirea ajunge a fi citită integral de două ori pe săptămână.

Triodul înseamnă totodată și cartea de cult care cuprinde cântările, citirile și regulile tipiconale din perioada liturgică a Triodului. Denumirea cărții provine de la faptul că în fiecare zi la canonul obișnuit al utreniei, care are nouă cântări, se mai adaugă câte un canon de pocăință, specific postului, format doar din trei cântări, trei „ode”. Aceste canoane au fost alcătuite în veacul al nouălea, concomitent cu așezarea rânduielilor și slujbelor religioase într-o structură elaborată, numită „Tipic bisericesc”, după care și astăzi sunt organizate manifestările de cult ortodoxe.

Canonul este o succesiune de imne și rugăciuni prin care sunt evidențiate semnificațiile duhovnicești ale zilei sau exprimă într-o formă poetică trăirile religioase pe care respectiva sărbătoare le angrenează. Este o formă elaborată de rugăciune, care a înflorit între veacurile al V-lea și al IX-lea, fiind astăzi inserat cu precădere în slujba de dimineață – utrenia. Autorii de imne religioase, chiar dacă foloseau un limbaj poetic, nu se numeau poeți, ci Melozi, mulți dintre ei fiind însemnați în calendar cu această denumire: Roman Melodul, Cozma Melodul etc.

Cea mai mare parte a canonoanelor cu „trei cântări” au ca autori pe Sfântul Teodor Studitul († 826) și pe fratele acestuia, Iosif († 830).

Ca specific pentru perioada Triodului trebuie menționat faptul că la mănăstiri, în locul obișnuitei liturghii a Sfântului Ioan Gură de Aur, în zilele de peste săptămână se oficiază Liturghia Darurilor mai înainte Sfințite, alcătuită de Sfântul Grigorie Dialogul. Această liturghie nu mai are ca moment culminant Consacrarea Darurilor, ci Împărtășania Credincioșilor. Ea se săvârșește împreună cu slujba de seară – Vecernia – indicând faptul că odinioară se oficia special pentru aceia care, ajunând toată ziua, primeau seara Sfânta Împărtășanie.

Desigur, pentru creștinul nostru, „om al cetății”, perioada Triodului nu trebuie să se rezume doar la

post și rânduielile tipiconale specifice. Spre deosebire de monah, pentru creștinul de enorie perioada Triodului trebuie privită și ca un bun prilej pentru zidirea sufletească a celor din jur.

Este adevărat, pentru omul „din lume” asprimile postului și intensitatea trăirii religioase nu sunt la fel ca ale unui călugăr, care și-a închinat viața rugăciunii și jertfirii de sine în cadrul mănăstirii. Deși contextul social pare a ne împiedica râvna pentru cele duhovnicești, aici, „în lume” avem și alte mijloace de a ne împodobi sufletul cu virtuți în perioada Triodului.

Dacă vom reuși să completăm puțina asceză pe care o punem în practică cu milostenia, osteneala postului cu bunăvoința, lepădarea de sine cu ajutorarea aproapelui, meditația duhovnicească cu buna sfătuire, participarea liturgică cu viețuirea liturgică în colectivitate, dacă vom putea adăuga cunoștințelor dobândite și înțelepciunea de a le folosi într-un mod bineplăcut lui Dumnezeu, desigur perioada Triodului ne va edifica sufletește.

În plus, disciplinarea simțurilor, autocontrolul riguros, ameliorarea comportamentului social, spiritul selectiv și în acord cu morala creștină, atunci când e vorba de informare și divertisment, cumpătare în vorbă și generozitate în faptă, pot constitui tot atâtea mijloace de a ne îmbogăți sufletește și de a face folositoare pentru noi și semenii noștri perioada Triodului.

Pr. Mihai Mărgineanu

Din Tâlcuirea Evangheliei

(urmăre din pag. 1)

Nu ai smerenie, nu știi ce este smerenia, ai smerenie, știi ce este smerenia. Ei, totuși, mai știm noi niște semne ale smereniei. Care sunt semnele smereniei? Mai întâi să te supui cu mintea față de Dumnezeu, să-i dai dreptate lui Dumnezeu așa cum i-au dat dreptate lui Dumnezeu vameșii și păcătoșii și să nu stai împotriva Domnului Hristos așa cum au stat fariseii, adică aceia care au fost mândri. Așa cum lumina cu întunericul nu pot fi niciodată împreună, că, sau este lumină, sau este întuneric, tot așa nu pot fi împreună nici smerenia cu mândria. Ori ești smerit și nu ești mândru, ori ești mândru și nu ești smerit. Deci, eel ce are mândrie nu este smerit, eel ce are smerenie nu mai este mândru.

Ce înseamna smerenia? Sfântul Ioan Scărarul vorbește despre smerenie spunând că „*nu poți să lămurești și să-i spui cuiva ce este smerenia așa cum nu poți să-i spui cuiva care nu a gustat miera despre dulceața mierii*”. Totuși, mai știm ceva. Mai știm că smerenia este virtutea care nu se arată, adică nu se pune în evidență, nu caută să se arate că există. Smerenie are omul acela care nu se ceartă, omul acela care iartă, omul acela care trece cu vederea. Are smerenie acela care nu vrea să fie luat în seamă mai mult decât alții, iar acela care caută să se arate singur pe sine nu are smerenie.

Sclipiri de gând înscrise într-un caiet al inimii

Totdeauna lucrul tău să-l începi cu Dumnezeu !

Proverb românesc

L-am întrebat pe migdal despre Dumnezeu și migdalul a înflorit.

Nicos Kazantzakis

Dumnezeu este cel ce împarte darurile și nu-i nici o rușine să fii om obișnuit.

Thomas Mann

Lasă poverile tale în mâinile Celui ce poate purta totul.

Rabindramath Tagore

Când urăști, Dumnezeu încetează să-ți mai vorbească.

Părintele Evghenie de la Mănăstirea Ciolanu - Buzău Frumusețea unei mănăstiri stă în virtuțile călugărilor, nu în zidurile ei.

Părintele Melchisedec de la Putna

Mila, când nu e însoțită de iubire infinită, este mai ofensatoare decât disprețul.

Garabet Ibrăileanu

Rugăciunea se rostește cu buzele sufletului.

Constantin Noica

Asta ne e viața: ne luăm veșnic rămas bun !

Rainer Maria Rilke

Fiecare înseamnă ceva numai prin ceea ce dăruiește.

Mihai Ralea

Dăruind, vei dobândi.

Nicolae Steinhardt

Dincolo de toată puterea inteligenței umane se află religia; ea leagă pe om de Dumnezeu.

Isaac Newton

Întreaga lume e o sferă enormă al cărui centru este peste tot, ca semn al atotputerniciei lui Dumnezeu.

Blaise Pascal

De câte ori te gândești la Dumnezeu, e semn că Dumnezeu s-a gândit deja la tine.

Părintele Cleopa Ilie

(Texte selectate și oferite de Prof. Elena Precupanu)

Publicație editată de parohia TOMA COZMA
Str. Toma Cozma, nr. 41, cod poștal 700 554, Iași,
tel/fax **211 273**, e-mail: margineanu@mail.dntis.ro
Preot paroh Mihai Mărgineanu
Secretar redacție: Vasilica Onofrei

Se distribuie prin pangarul parohiei. Pentru susținerea acestei publicații, dar și pentru activitățile culturale și filantropice ale parohiei, primim donații în contul IBAN RO38 RZBR 0000 0600 0027 6450 deschis la Raiffeisen Bank.